

Afgørelse om opdeling af langsigtet overførselskapacitet for CCR Hansa

RESUMÉ

I denne sag skal Forsyningstilsynet tage stilling til Energinets anmeldelse af metoden til opdeling af langsigtet overførselskapacitet i kapacitetsberegningsregion Hansa (CCR Hansa). Formålet med metoden er at fastsætte en fordeling af den langsigtede overførselskapacitet imellem produkterne, der sælges som langsigtede transmissionsrettigheder på års- og månedsbasis.

Langsigtede transmissionsrettigheder udgør en risikoafdækningsmulighed, hvor erhververen af transmissionsrettigheden får udbetalt prisforskellen mellem to prisområder (flaskehalsindtægten).

Energinets anmeldelse er indgivet med hjemmel i Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling (FCA GL).

FCA GL har til formål at udvikle effektive risikoafdækningsmuligheder for producenter og forbrugere for at afhjælpe den fremtidige prisrisiko inde for det område, hvor de opererer. FCA GL har derudover til formål, at transmissionssystemoperatørerne skal koordinere langsigtet beregning af kapaciteten for den kommende måned og det kommende år, som minimum på regionalt plan, for at sikre, at kapacitetsberegningen er pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet.

Energinets forslag til metoden af 3. marts 2020 er udarbejdet af Energinet i samarbejde med navnlig de tre øvrige transmissionssystemoperatører i CCR Hansa, der udbyder transmissionsrettigheder. De to tyske transmissionssystemoperatører, TenneT TSO GmbH og 50Hertz Transmission GmbH, samt den nederlandske transmissionssystemoperatør TenneT TSO BV.

Energinets metode indebærer, at opdeling af langsigtet overførselskapacitet mellem årlige og månedlige produkter sker ifølge et fastsat kapacitetsopdelingsforhold ("*capacity split ratio*") baseret på beregninger af den samlede mængde langsigtede overførselskapacitet, som kommer fra bilaterale bestemmelser mellem transmissionssystemoperatørerne på tværs af budområdegrænser indtil de regionale kapacitetsberegningssystemer er implementeret. Herefter vil det være de beregnede kapaciteter fra kapacitetsberegningssystemet, der anvendes.

Kapacitetsopdelingsforholdet fastsættes til 60-40 og giver udtryk for den procentvise mængde af langsigtet overførselskapacitet, der tildeles til hver tidsramme. 60 pct. af den

årlige beregnede kapacitet tildeles til årlige transmissionsrettigheder, mens de resterende 40 pct. udbydes til månedlige transmissionsrettigheder.

Forsyningstilsynet har vurderet metoden af 3. marts 2020 på baggrund af betingelserne i FCA GL, og har fundet, at de formelle såvel som de materielle krav for godkendelse er opfyldt.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metode er objektiv og gennemsigtig og at metoden er det nærmeste, som Energinet kan komme på at imødekomme markedsdeltagernes behov. Forsyningstilsynet bemærker, at det er vanskeligt, at definere markedsdeltagernes behov men lægger vægt på at markedsdeltagerne har udtrykt ønske om mere kapacitet i auktionerne. Forsyningstilsynet vurderer, at metoden bidrager positivt til at den langsigtede overførselskapacitet, der udbydes i auktionerne, øges. Desuden indgår det i Forsyningstilsynets vurdering, at metoden angiver, at funktionaliteten af kapacitetsopdelingsforholdet skal evalueres inden 3 år efter ikrafttrædelsen af opdelingsmetoden.

Forsyningstilsynet finder endvidere, at metoden er konsekvent i forhold til kapacitetsberegningemetoden, da kapaciteten til års- og månedsauktionerne ikke må overstige den totale kapacitet beregnet af kapacitetsberegningemetoden for CCR Hansa. Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at metoden ikke indskrænker konkurrencen for adgangen til transmissionsrettigheder, da metoden henviser til de allerede fastsatte harmoniserede allokeringsregler, som er bestemmende for, hvilke betingelser, markedsaktører skal opfylde for at have adgang til transmissionsrettigheder.

Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at de berørte regulatorer i CCR Hansa har opnået enighed om a godkende forslaget samt at forslaget fastsætter et kapacitetsopdelingsforhold, som bygger på de samme principper, som anvendes for opdeling af langsigtede overførselskapacitet i Norden.

Ud fra en samlet gennemgang af metoden vurderet op imod forordningens krav finder Forsyningstilsynet, at Energinets anmeldte metode kan godkendes.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender Energinets forslag til opdeling af langsigtede overførselskapacitet i kapacitetsberegningregion Hansa.

Forsyningstilsynets afgørelse om godkendelse af metode til opdeling af langsigtede overførselskapacitet i kapacitetsberegningregion Hansa er truffet i medfør af artikel 4 stk. 1, 5 og 7 litra b) i Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtede kapacitetstildeling.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Denne sag handler om anmeldelse af forslag til metode for opdeling af langsigtet overførselskapacitet fra den danske transmissionssystemoperatør (TSO), Energinet El-systemansvar A/S (Energinet) og skal gælde for de dansk-tyske budområdegrænser samt den dansk-nederlandske budområdegrænse. Et budområde er et geografisk afgrænset område, hvor der antages altid at være tilstrækkelig intern transportkapacitet til at have én fælles pris.

Energinet er certificeret som transmissionssystemoperatør (TSO) i Danmark, og Energinet har som systemansvarlig virksomhed ansvaret for balancen i det danske el-system. Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Energinet indgår herunder i samarbejde med TSO'er i de øvrige EU- og EØS-lande om at udvikle vilkår, betingelser og metoder for transmission af el.

Energinets forslag med bilag er modtaget hos Forsyningstilsynet den 3. marts 2020 (bilag 1-3). Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet har ændret metoden af 3. marts 2020 væsentligt fra den første foreslåede metode af 18. juni 2019. I samarbejde med de øvrige to regulatorer, der er berørte af forslaget, fandt Forsyningstilsynet, at forslag til metode af 18. juni 2019 ikke levede op til de formelle og indholdsmæssige krav i FCA GL og derfor, at metoden skulle ændres før den kunne godkendes. Dermed sendte regulatorerne ændringsanmodningen af 18. december 2019 (bilag 4).

På baggrund af den ændrede metode vurderede regulatorerne, at det var nødvendigt at få uddybet nærmere, hvordan TSO'erne havde i sinde at beregne 60-40 kapacitetsopdelingsforholdet på. TSO'erne udarbejdede derfor et procesbeskrivelsesdokument af 22. april 2020 til Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM (bilag 5). Efter TSO'erne nærmere har redegjort for, hvordan kapacitetsopdelingsforholdet skal beregnes, er de berørte regulatorer nået til enighed om, at TSO'ernes forslag af 3. marts 2020 kan godkendes. De berørte regulatorer har på den baggrund udarbejdet et fælles position paper af 4. maj 2020 (bilag 6), som demonstrerer, at regulatorerne er enige om at træffe hver deres nationale afgørelse om godkendelse af forslag til opdeling af langsigtet overførselskapacitet i CCR Hansa.

I udarbejdelsen af forslag til metode for opdeling af langsigtet overførselskapacitet skal Energinet samarbejde med de øvrige TSO'er i kapacitetsberegningsregion Hansa (CCR Hansa).

En kapacitetsberegningsregion (CCR) er defineret som det geografiske område, inden for hvilket den koordinerede kapacitetsberegning anvendes. En CCR udgøres af budområdegrænser og hver transmissionssystemoperatør (TSO) er knyttet indtil flere CCR'er.

CCR Hansa, der er berørt af forslaget, består af budområdegrænserne:

- Vestdanmark (DK1) og Tyskland (DE)
- Østdanmark (DK2) og Tyskland (DE)
- Vestdanmark (DK1) og Nederlandene (NL) samt
- Sydsverige (SE4) og Polen (PL).

Langsigtede transmissionsrettigheder udbydes kun på budområdegrænserne: DK1-DE, DK2-DE og DK1-NL. Forslaget for opdeling af langsigtet overførselskapacitet er derfor udarbejdet af Energinet, i samarbejde med de tyske TSO'er (TenneT TSO GmbH og 50Hertz) samt den nederlandske TSO (TenneT TSO BV). I det følgende betegnes ovennævnte TSO'er som "de berørte TSO'er".

De berørte TSO'er i CCR Hansa havde udkast til fælles forslag i offentlig høring via en on-line platform hos de europæiske TSO'ers samarbejdsorganisation ENTSO-E i perioden fra 25. april 2019 til 27. maj 2019. Der blev modtaget fem høringsvar og TSO'ernes vurdering heraf var inkluderet i den første foreslåede metode af 18. juni 2019. TSO'erne angiver, at de har taget højde for fire ud af de fem kommentarer, der blev modtaget, inden anmeldelsen hos CCR Hansas regulatorer.

I perioden mellem den 27. september 2019 og den 22. oktober havde Forsyningstilsynet Energinets metodeanmeldelsen af den 18. juni i offentlig høring, men der fremkom ikke høringsvar fra markedsdeltagerne.

Forslaget blev herefter anmeldt til godkendelse hos Forsyningstilsynet samt den tyske regulator Bundesnetzagentur (BNetzA) og Nederlandenes regulator, Autoritet Consument & Markt (ACM). Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM kunne imidlertid ikke godkende forslaget og regulatorerne anmodede derfor om ændringer af forslaget.

Ændringsanmodning angik bl.a., at:

- Metoden ikke angav det såkaldte kapacitetsopdelingsforhold ("capacity split ratio") som er det grundlæggende i selve metoden. Det oprindelige forslag angav alene, at TSO'erne år for år skulle have godkendelse af en fordeling af kapacitet mellem års- og månedsauktionerne og denne fordeling kunne derfor variere år for år uden et fast princip om, at der skulle gives mere kapacitet til årsauktionen end månedsauktionerne eller omvendt. TSO'erne blev dermed anmodet om at inkludere kapacitetsopdelingsforholdet i selve metoden samt at harmonisere opdelingsforholdet i begge retninger på tværs af alle budområdegrænser i CCR Hansa. Regulatorerne foreslog endvidere, at opdelingsforholdet var 60-40. Dvs., at 60 pct. af den årlige beregnede kapacitet tildeles til de årlige transmissionsrettigheder, mens de resterende 40 pct. tildeles til de månedlige transmissionsrettigheder. Regulatorernes forslag om en opdeling på 60-40 tog bl.a. sit udgangspunkt i de høringsvar, som TSO'erne havde modtaget i den offentlige høring. Markedsaktørerne gav i høringen udtryk for, at der skal tildeles så meget kapacitet som muligt, så tidligt som muligt, dvs. mere kapacitet i årsauktionen end månedsauktionerne. Da FCA GL kræver en opdeling, hvor en del af kapaciteten tildeles til månedlige transmissionsrettigheder foreslog regulatorerne, at den største andel af den årlige beregnede overførselskapacitet tildeles til årsauktionerne.
- Metoden til opdeling af langsigtet overførselskapacitet skulle i øvrigt kunne træde i kraft straks efter godkendelse, da transmissionsrettigheder allerede på nuværende tidspunkt bliver udbudt på tværs af de berørte budområdegrænser i CCR Hansa. TSO'erne havde i det første forslag foreslået, at metoden til opdeling først trådte i kraft, når den fælles kapacitetsberegning metode var fuldt implementeret. Regulatorerne vurderede, at den udskudte implementering af kapacitetsopdelingsmetoden

var en unødvendig forsinkelse. Regulatorerne anmodede derfor om, at opdelingsforholdet blev anvendt i den første auktion af transmissionsrettigheder umiddelbart efter at metoden er godkendt.

- Opdelingsmetoden skulle forpligte TSO'erne til at evaluere funktionalitet af opdelingsmetoden inden for 3 år efter ikrafttrædelse af metoden. Evalueringen skal som minimum indeholde en analyse af markedsaktørernes effektive risikoafdækningsmuligheder, som følge af opdelingsmetoden. Evalueringen vil give større indsigt i aktørernes afdækningsbehov.

Forsyningstilsynet har samarbejdet med BNetzA og ACM om at vurdere det ændrede forslag af 3. marts 2020 til opdeling af langsigtet overførselskapacitet. Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM har bl.a. vurderet, at beregningen af kapacitetsopdelingsforholdet (60-40) skulle uddybes nærmere før regulatorerne kunne godkende metoden. F. eks. var det uklart, om grundlaget for 40 pct. andelen til de månedlige auktioner skulle beregnes af den årlige beregnede kapacitet eller den månedlige nettooverførselskapacitet. Desuden var det uklart, om opdelingsmetoden tog allerede allokeret kapacitet i betragtning. Derfor har Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM anmodet de berørte TSO'er om at forklare processen for beregning af 60-40-opdelingsforholdet nærmere, inden regulatorerne har kunne fortsætte med behandlingen af forslaget.

TSO'erne har fremsendt et procesbeskrivelsesdokument af 22. april 2020 til Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM (bilag 5).

På baggrund af procesbeskrivelsesdokumentet af 22. april er Forsyningstilsynet, BNetzA og ACM som de berørte regulatorer nået til enighed om, at TSO'ernes forslag af 3. marts 2020 kan godkendes. De berørte regulatorer har på den baggrund udarbejdet et fælles positionspapir ("*position paper*") af 4. maj 2020 (bilag 6), som demonstrerer, at regulatorerne er enige om at træffe hver deres nationale afgørelse om godkendelse af forslag til opdeling af langsigtet overførselskapacitet i CCR Hansa.

Forsyningstilsynet har desuden truffet afgørelse af 20. februar 2020 om godkendelse af opdeling af langsigtet overførselskapacitet for CCR Nordic, dvs. opdeling af kapaciteten mellem års- og månedsauktionerne af langsigtede transmissionsrettigheder udbudt på DK1-DK2-forbindelsen (Storebæltsforbindelsen). Afgørelsen medfører at opdeling af langsigtet overførselskapacitet på Storebæltsforbindelsen sker ud fra samme princip, som er foreslået for opdeling af langsigtet overførselskapacitet i CCR Hansa.

DET RELEVANTE MARKED – FORWARDMARKEDET (LANGTIDSMARKEDET)

Energinets anmeldelse er indgivet med hjemmel i Kommissionens forordning (EU) af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling (FCA GL)

Engrosmarkedet for el kan inddeles i fire faser; forwardmarkedet (langtidsmarkedet), day-ahead-markedet, intraday-markedet og regulerkraftmarkedet.

El-leverandørerne kan på forwardmarkedet prissikre den elektricitet, som handles på day-ahead-markedet. Fordi el ikke kan lagres i nettet, kan små ændringer i udbud og efterspørgsel i nogle tilfælde føre til meget store elprisudsving.

Disse elprisudsving udgør for markedsaktørerne en finansiel risiko. Risikoen kan dog reduceres gennem handel med forskellige finansielle produkter, hvilket kaldes "hedging" eller "prissikring".

Langsigtede transmissionsrettigheder udgør en adgang til at foretage hedging som én mulighed ud af flere på forwardmarkedet. Anvendelsen af langsigtede transmissionsrettigheder udgør et instrument til at sikre sig i forhold til risici over for ændringer i dagsprisen (spotprisen) ved handel med el mellem budområder. Salget af langsigtede transmissionsrettigheder sker på en offentlig auktion på handelsplatformen Joint Allocation Office (JAO), hvor markedsdeltagerne frit kan byde, og hvor langsigtede transmissionsrettigheder bliver solgt til højestbydende. Det kan være attraktivt at købe langsigtede transmissionsrettigheder. Det vil være tilfældet, hvis auktionsprisen på langsigtede transmissionsrettigheder er (væsentligt) lavere end de prisdifferencer mellem budområder, som rent faktisk opstår. Dette fænomen kaldes "underselling".

Langsigtede transmissionsrettigheder kan udbydes som fysiske eller finansielle rettigheder:

- Fysiske transmissionsrettigheder giver indehaveren ret til at anmode TSO'en om fysisk transmission af el fra ét budområde til et andet (nominere), eller hvis dette ikke ønskes, at derimod få udbetalt prisdifferencen mellem budområderne.
- Finansielle transmissionsrettigheder indebærer alene en udbetaling af prisdifferencen mellem budområderne og giver ikke mulighed for nominering.

Den generelle udvikling i EU er gået i retning af et skifte fra fysiske transmissionsrettigheder til finansielle transmissionsrettigheder, idet der som oftest alligevel ikke bliver nomineret på de fysiske transmissionsrettigheder.

FCA GL har således til overordnet formål at udvikle effektive muligheder for at afdække risici for producenter, forbrugere og detailhandlende for at afhjælpe den fremtidige prisrisiko, herunder at harmonisere de nuværende auktionsregler for langsigtet kapacitetstildeling.

FCA GL har derudover til formål, at TSO'erne skal koordinere langsigtet beregning af kapaciteten for den kommende måned og det kommende år, om minimum på regionalt plan, for at sikre, at kapacitetsberegningen er pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet.

På de dansk-tyske grænser, DK1-DE og DK2-DE, samt den dansk-nederlandske grænse, udbydes der såkaldte finansielle transmissionsrettigheder som årlige og månedlige base-load produkter. Dette følger af Forsyningstilsynets afgørelse af 23. marts 2020 om regional udformning af langsigtede transmissionsrettigheder i CCR Hansa. Transmissionsrettighederne i CCR Hansa handles ved auktioner, der gennemføres af auktionshuset, JAO i henhold til de såkaldte Harmoniserede Allokeringsregler (HAR), der er et sæt fælles europæiske regler for kapacitetsallokering og brug af transmissionsrettigheder (ACERs afgørelse nr. 14/2019 af 29. oktober 2019).

METODEN FOR OPDELING AF LANGSIGTET OVERFØRSELSKAPACITET

Nedenfor følger en gennemgang af forslaget med angivelse af de forhold, som har relevans for Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen.

Formålet med metode til opdeling af langsigtet overførselskapacitet er at fastsætte en robust og gennemsigtig metode for fordelingen af langsigtet overførselskapacitet imellem produkterne, der sælges som langsigtede transmissionsrettigheder på årlig og månedlig basis. Metoden skal desuden bidrage til en koordineret opdeling af langsigtet overførselskapacitet i CCR Hansa.

Det følger af TSO'ernes forslag til metode, at kapacitetsopdelingsforholdet angivet i metoden er udtryk for den procentvise mængde af langsigtet overførselskapacitet, der tildeles til hver tidsramme, således at summen af tallene er lig med 100 pct.

Udgangspunktet for metoden til opdeling af langsigtet overførselskapacitet er den nettooverførselskapacitet (NTC-værdi), som er beregnet for et fuldt år. Selve NTC-værdien er for en midlertidig periode resultatet af bilaterale bestemmelser mellem transmissions-systemoperatørerne på tværs af budområdegrænserne. Når den fælles kapacitetsberegning metode er fuldt implementeret i CCR Hansa, vil NTC-værdien være resultatet af kapacitetsberegning metoden for CCR Hansa. Det betyder således også, at TSO'erne kan anvende kapacitetsopdelingsmetoden allerede i den første auktion af transmissionsrettigheder, umiddelbart efter at metoden her er godkendt.

Metoden indebærer et fastsat 60-40 kapacitetsopdelingsforhold, således at 60 pct. af den beregnede årlige NTC-værdi tildeles til auktioner af årlige transmissionsrettigheder, mens den resterende 40 pct. tildeles til de månedlige produkter. På den måde allokeres hele nettooverførselskapaciteten som langsigtede transmissionsrettigheder. NTC-værdien er ikke nødvendigvis svarende til den termiske kapacitet på en grænse. Generelt allokeres årlig kapacitet forud for kalenderårets start, bortset fra tilbagegivet kapacitet, eller årlig kapacitet, der ikke bliver solgt. Den månedlige kapacitet udgøres af de resterende 40 pct. fordelt over 12 måneder, og tildeles til det månedlige marked. Da kun januar- og eventuelt februar-månedsauktionerne afholdes forud for kalenderårets start, opfattes størstedelen af den månedlige kapacitet som reserveret kapacitet til de månedlige auktioner, dvs. at den resterende kapacitet tildeles til de månedlige auktioner

Den kapacitet, der faktisk tildeles i de månedlige auktioner, justeres med input fra den månedlige genberegning af kapacitetsberegning metoden i CCR Hansa, forud for hver månedsauktion. Den faktiske kapacitet, der tildeles i de månedlige auktioner, svarer dermed til den reducerede eller øgede mængde kapacitet, som genberegningen giver, dvs. den månedlige NTC-værdi. Som oftest medfører en genberegning tættere på leveringstidspunktet en øget mængde kapacitet. Den månedlige kapacitet reduceres med mængden af kapacitet, som allerede er allokeret og øges med eventuelt tilbagegivet kapacitet.

Metoden angiver desuden, at alle markedsaktører, der opfylder de generelle betingelser i kapitel 2 og kapitel 3 i de Harmoniserede Allokeringregler har adgang til at deltage i års- og månedsauktionerne og dermed til at købe langsigtede transmissionsrettigheder.

Derudover angiver metoden, at opdelingsforholdet skal gælde i begge retninger af forbindelserne mellem budområdegrænserne, samt at funktionaliteten af kapacitetsopdelingsforhold skalevalueres inden 3 år efter ikrafttrædelsen af opdelingsmetoden.

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet vurderer, at Energinet Elsystemansvar A/S (CVR. Nr. 39314959) som ansøger er part i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand. Forsyningstilsynet lægger til grund, at en afgørelse om opdeling af langsigtet overførselskapacitet skaber ret i forhold til Energinet, der herved pålægges en række forpligtelser i henhold til FCA GL. Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at afgørelse om opdeling af langsigtet overførselskapacitet vurderes at påvirke Energinet direkte og individuelt.

FSTS bemærker, at det ifølge dansk forvaltningsret som udgangspunkt kun er den, der direkte bliver berørt af en afgørelse, der er part i sagen. Imidlertid kan afledte interesser i nogle tilfælde være så væsentlige, at det udløser partsstatus. Det kræver dog, at der også foreligger individuel interesse i sagen.

FSTS har overvejet, om der er markedsaktører, som kan anses for part i sagen. FSTS finder, at der ikke er markedsaktører, der direkte bliver berørt af FSTS' afgørelse.

FSTS skal herefter tage stilling til, om en eller flere markedsaktører alligevel har en så væsentlig og individuel interesse i sagens udfald, at det udløser parts-status. Det indgår i FSTS' vurdering, at langsigtet overførselskapacitet er tilgængelig for alle markedsaktører via handelsplatformen Joint Allocation Platform.

FSTS lægger desuden vægt på, at der i den offentlige høring ikke er kommet bemærkninger fra specifikke markedsaktører, men alene fra Dansk Energi, der er erhvervs- og interesseorganisation for energiselskaber i Danmark. FSTS finder således, at metoden for opdeling af langsigtet overførselskapacitet ikke har en væsentlig og individuel interesse for en specifik markedsaktør. FSTS vurderer således, at der ikke findes specifik(ke) markedsaktør(er), der er berørt i særlig grad af FSTS' afgørelse samt at markedsaktørernes interesse i sagen kun er afledt og indirekte.

FSTS vurderer på denne baggrund, at FSTS' afgørelse om opdeling af langsigtet overførselskapacitet ikke berører markedsaktørerne væsentligt og individuelt.

I forlængelse heraf finder Forsyningstilsynet, at "Jura og Myndighed" hos Energinets koncernmoderselskab (CVR nr. 2898067) indgår som partsrepræsentant for Energinet Elsystemansvar A/S.

HØRING

De berørte TSO'er i CCR Hansa havde udkast til fælles forslag i offentlig høring via en on-line platform hos de europæiske TSO'ers samarbejdsorganisation ENTSO-E i perioden fra 25. april 2019 til 27. maj 2019. Der blev modtaget fem høringsvar og TSO'ernes vurdering heraf var inkluderet i forslag til metode af 18. juni 2019. TSO'erne angiver, at de har taget højde for fire ud af de fem kommentarer, der blev modtaget, inden forslaget blev sendt til godkendelse hos CCR Hansas berørte regulatorer.

Kommentarerne gik bl.a. på, at:

- Kapacitetsopdelingsforholdet burde specificere retningen af den ledige overførselskapacitet på tværs af forbindelserne. Derudover skal opdelingsforholdet hjælpe med at harmonisere den ledige kapacitet mellem budområdegrænser i CCR Hansa, frem for at lade CCR Hansa TSO'er træffe individuelle, særskilte og ukoordinerede beslutninger.
- CCR Hansa TSO'erne burde tilgængeliggøre kapacitet til elmarkedet, så meget som muligt, og så tidligt som muligt. Dvs., at 100 pct. af den beregnede overførselskapacitet på årlig basis burde være solgt som langsigtet transmissionsrettigheder. For kortere tidsrammer, skulle der genberegnes den ledige kapacitet, jf. kapacitetsberegningemetoden.

Kommentarerne til TSO'ernes høring gik desuden helt generelt på, at metoden burde være enklere og mere gennemsigtig.

I perioden mellem den 27. september 2019 og den 22. oktober havde Forsyningstilsynet Energinets metodeanmeldelse af den 18. juni i høring, men der fremkom ikke intet svar fra interessenter.

RETSGRUNDLAG

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2016/1719 AF 26. SEPTEMBER 2016 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR LANGSIGTET KAPACITETSTILDELING

Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling er hjemlet i forordning 714/2009.

Forordningen gælder umiddelbart og er bindende i medlemslandene. Af præamblen (nr. 9) fremgår det, at der findes flere forskellige tildelingsregler i EU, som er bestemmende for de kontraktlige ordninger for langsigtede transmissionsrettigheder. TSO'erne bør udvikle harmoniserede tildelingsregler for fysiske transmissionsrettigheder og finansielle transmissionsrettigheder på EU-niveau.

Det fremgår desuden af præamblen (nr. 10), at disse harmoniserede tildelingsregler som minimum skal indeholde en beskrivelse af tildelingsprocessen/-proceduren for langsigtede transmissionsrettigheder, herunder minimumskrav til deltagelse, økonomiske spørgsmål, produkttyper, der udbydes på eksplicite auktioner, nomineringsregler, regler for indskrænkning og compensation, regler for markedsdeltagere, hvis de overdrager deres langsigtede transmissionsrettigheder, princippet om »forbrug eller salg« (UIOSI), regler vedrørende force majeure og ansvar. I disse harmoniserede tildelingsregler bør man ligeledes skitsere de kontraktlige forpligtelser, som markedsdeltagerne skal overholde.

De juridiske bestemmelser relevant for afgørelse vedrørende opdeling af langsigtet overførselskapacitet findes i artikel 3, 4 og artikel 16.

Det følger af Artikel 3, at forordning 2016/1719 har til formål at:

- a) Fremme effektiv, langsigtet handel med overførselskapacitet med langsigtede afdækningsmuligheder for overførselskapaciteten for markedsdeltagerne
- b) Optimere beregningen og tildelingen af langsigtet overførselskapacitet
- c) Sørge for ikke-diskriminerende adgang til langsigtet overførselskapacitet
- d) Sikre at TSO'er, agenturet, regulerende myndigheder og markedsdeltagere får en fair og ikke-diskriminerende behandling
- e) Sørge for, at behovet for retfærdig og ordentlig langsigtet kapacitetstildeling og prisdannelse respekteres
- f) Sikre og forbedre gennemsigtigheden og pålideligheden af oplysningerne om langsigtet kapacitetstildeling
- g) Bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen.

I henhold til Artikel 4, stk. 1 udarbejder TSO'erne de vilkår og betingelser eller metoder, der er fastlagt ved denne forordning, og fremsender dem til de kompetente regulerende myndigheder til godkendelse inden for de i denne forordning fastsatte frister.

Hvis et forslag til vilkår og betingelser eller metoder, der følger af denne forordning, skal udarbejdes og aftales mellem flere TSO'er, samarbejder de deltagende TSO'er tæt herom.

Artikel 4, stk. 7-9 fastsætter:

Forslagene til følgende vilkår, betingelser og metoder godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region:

a) ...

b) Metoden vedrørende opdeling af overførselskapacitet, jf. artikel 16

Forslaget til vilkår, betingelser og metoder skal omfatte et forslag til tidsrammen for gennemførelsen af disse og en beskrivelse af deres forventede betydning for målene i denne forordning. Forslag til vilkår, betingelser og metoder, der skal godkendes af flere eller alle regulerende myndigheder, fremlægges for agenturet, samtidig med at de fremlægges for de regulerende myndigheder. På anmodning fra de kompetente regulerende myndigheder afgiver agenturet inden for tre måneder en udtalelse om forslagene til vilkår, betingelser og metoder.

Hvor godkendelsen af vilkår og betingelser eller metoder kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, rådfører de kompetente regulerende myndigheder sig med hinanden og koordinerer og samarbejder med henblik på at nå til enighed. Hvor det er relevant, tager de kompetente regulerende myndigheder agenturets udtalelse i betragtning. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om de fremlagte vilkår og betingelser eller metoder, jf. stk. 6 og 7, senest seks måneder efter at de, eller i givet fald den sidste berørte regulerende myndighed, har modtaget de omhandlede vilkår og betingelser eller metoder.

De TSO'er, der er ansvarlige for at fastlægge de i forordning 2016/1719 omhandlede vilkår, betingelser og metoder, skal i henhold til Artikel 4, stk. 13 offentliggøre dem på internettet, når de kompetente regulerende myndigheder har godkendt dem, eller, hvis en sådan godkendelse ikke er påkrævet, når de er fastlagt, undtagen hvis disse oplysninger anses som værende fortrolige i henhold til artikel 7.

Ifølge Artikel 16 skal TSO'erne i en kapacitetsberegning metode i fællesskab anmelde et forslag til en metode til koordineret opdeling af langsigtet overførselskapacitet mellem forskellige langsigtede tidsrammer.

Metoden skal opfylde 3 betingelser i henhold til artikel 16, stk. 2:

1. metoden skal opfylde markedsdeltagernes behov for afdækning,
2. den skal være konsekvent i forhold til kapacitetsberegning metoden og
3. den må ikke føre til indskrænkning af konkurrencen, navnlig med hensyn til adgangen til langsigtede transmissionsrettigheder.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag drejer sig om godkendelse af en metode for opdeling af langsigtet overførselskapacitet i CCR Hansa.

Forslaget skal godkendes af Forsyningstilsynet i overensstemmelse med artikel 16, jf. artikel 4, stk. 7 i FCA GL. Det følger af artikel 16, at metoden 1) skal opfylde markedsdeltagernes behov for afdækning, 2) den skal være konsekvent i forhold til kapacitetsberegning metoden, og 3) den må ikke føre til indskrænkninger af konkurrencen, navnlig med hensyn til adgangen til langsigtede transmissionsrettigheder.

Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen skal ses i lyset af formålene i FCA GL, da forslaget ikke må være til hinder for, at formålene nås, herunder fremme effektiv, langsigtet handel med overførselskapacitet med langsigtede afdækningsmuligheder for overførselskapaciteten for markedsdeltagerne. Desuden skal metoden bidrage til at sørge for, at behovet for retfærdig og ordentlig langsigtet kapacitetstildeling og prisdannelse respekteres samt sikre og forbedre gennemsigtigheden og pålideligheden af oplysningerne om langsigtet kapacitetstildeling.

Energinets forslag er udarbejdet i samarbejde med de øvrige TSO'er i CCR Hansa, der udbyder langsigtede transmissionsrettigheder, dvs. de to tyske TSO'er, TenneT TSO GmbH og 50Hertz Transmission GmbH, og den nederlandske TSO, TenneT TSO BV. Dertil har Energinets forslag i ramme af udkast til Hansa-TSO'ernes fælles forslag været i offentlig høring.

Forsyningstilsynet finder, at Energinets forslag dermed opfylder de formelle krav til udarbejdelsen af regionale TSO-forslag samt høring af regionale TSO-forslag efter artikel 4, stk. 1 samt artikel 6, stk. 2, 2. pkt. jf. stk. 1, 2. pkt.

Forsyningstilsynets vurdering af de indholdsmæssige krav efter artikel 16 i FCA GL følger nedenfor:

Forsyningstilsynet bemærker dog overordnet, at Energinet har ændret metoden af 3. marts 2020 væsentligt i forhold til metodeforslaget af 18. juni 2020. Forsyningstilsynet finder, at Energinet har foretaget ændringerne af metodeforslaget på baggrund af Forsyningstilsynets ændringsanmodning. Forsyningstilsynet vurderer i den forbindelse, at de forbehold, som Forsyningstilsynet og de øvrige to regulatorer, BnetzA og ACM havde ved den af 18. juni 2019 foreslåede metode ikke længere gør sig gældende, idet metoden er ændret væsentligt.

1) MARKEDSDELTAGERNES BEHOV FOR AFDÆKNING

Forsyningstilsynet finder, at det er vanskeligt at definere markedsdeltagernes behov for afdækning uden videre. Forsyningstilsynet bemærker, at FCA GL ikke indeholder fortolkningsbidrag eller redskaber til at vurdere markedsdeltagernes behov. Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at markedsdeltagerne ofte giver udtryk for, at de gerne vil have så meget overførselskapacitet udbudt i auktionerne så tidligt som muligt. Forsyningstilsynet bemærker desuden, at TSO'erne kan analysere statistikker for at få en opfattelse af markedsdeltagernes behov, men at det ikke nødvendigvis er retvisende for markedsdeltagernes behov. Desuden kan TSO'erne anvende statistikker til at se på, hvilke præferencer markedsdeltagerne har for opdeling af kapaciteten mellem årlige og månedlige auktioner, men igen finder Forsyningstilsynet, at det ikke nødvendigvis er retvisende for markedsdeltagernes behov.

Forsyningstilsynet bemærker i den forbindelse, at Energinet i metoden af 18. juni 2019 forsøgte at fastsætte en metode for opdeling, der imødekom markedsdeltagernes behov. Forsyningstilsynet var imidlertid af den opfattelse, at metoden ikke var gennemsigtig, da den ikke angav det såkaldte kapacitetsopdelingsforhold ("capacity split ratio") eller en omfattende metode, der tydeligt beskrev, hvordan forholdet skulle beregnes. Forsyningstilsynet vurderede derfor, at Energinet skulle foreslå en mere gennemsigtig metode, hvor kapacitetsopdelingsforholdet blev angivet direkte i metoden og harmoniseret på tværs af forbindelserne mellem budområdegrænserne i CCR Hansa.

Forsyningstilsynet finder, at fastsættelse af kapacitetsopdelingsforholdet til 60-40, som fremgår af den foreslåede metode af 3. marts 2020 positivt vil bidrage til øget overførselskapacitet til auktionerne for langsigtede transmissionsrettigheder. Forsyningstilsynet lægger i den sammenhæng vægt på, at markedsdeltagerne i høringssvarene til den offentlige høring af TSO'ernes forslag har givet udtryk for, at de ønsker mest mulig overførselskapacitet udbudt så tidligt som muligt. Forsyningstilsynet finder, at den foreslåede metode imødekommer disse behov.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at den anmeldte metode er objektiv og gennemsigtig. Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at metoden skal evalueres inden 3 år og eventuelt justeres med det formål at få større indsigt i aktørernes behov for afdækning.

Forsyningstilsynet tillægger det således vægt, at metoden er objektiv og gennemsigtig, da det er svært konkret at definere markedsdeltagernes behov for afdækning.

Forsyningstilsynet bemærker, at der i den offentlige høring, som blev foretaget af TSO'erne via ENTSO-Es platform, blev efterspurgt, at metoden bl.a. skulle minimere at TSO'erne træffer individuelle, særskilte og ukoordinerede beslutninger om den langsigtede overførselskapacitet. Forsyningstilsynet finder, at man med metoden undgår, at TSO'erne træffer disse ukoordinerede beslutninger. Desuden finder Forsyningstilsynet, at metoden medfølgende procesbeskrivelsesdokumentet i overensstemmelse med ønsket fra markedsaktørerne er blevet mere gennemsigtig og enklere.

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at opdelingen for langsigtet overførselskapacitet på Storebæltsforbindelsen (DK1-DK2) baserer sig på samme principper som i CCR Hansa. Forsyningstilsynet lægger vægt på, at der for alle de danske budområdegrænser, hvor der udbydes langsigtede transmissionsrettigheder, anvendes en ens tilgang til opdelingen.

Forsyningstilsynet anerkender, at opdelingen mellem års- og månedsprodukter på Storebæltsforbindelsen sker ud fra et forhold 50-50, hvor det i CCR Hansa er ud fra et forhold 60-40. Dog er det bagvedliggende princip om, at der gives henholdsvis 50 og 60 pct. af kapaciteten til årsauktionerne og dermed "reserveres" den resterende andel til månedsauktionerne, herunder hvad der måtte komme ekstra i genberegningen tættere på selve auktionstidspunktet for månedsauktionen, det samme for Storebæltsforbindelsen og CCR Hansa.

Forsyningstilsynet bemærker, at dette princip er nærmere uddybet i de berørte TSO'ers procesbeskrivelsesdokument af 22. april 2020. I Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen indgår det dermed som en vægtig grund, at det er dette princip, som TSO'erne vil forstå opdelingsforholdet 60-40 ud fra.

2) FORHOLD TIL KAPACITETSBEREGNINGSMETODEN

Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at det står angivet i metoden, at kapaciteten til års- og månedsauktionerne ikke må overstige den totale kapacitet beregnet af kapacitetsberegningssmetoden for CCR Hansa, dvs., at mængden af transmissionsrettigheder ikke må overstige den nettooverførselskapacitet (NTC-værdi) på årlig og månedlig basis. Forsyningstilsynet finder, at metoden dermed er konsekvent i forhold til kapacitetsberegningssmetoden.

Forsyningstilsynet har ved evaluering af metoden endvidere ikke fundet grund til at tvivle på, at metoden for opdeling af langsigtet overførselskapacitet i øvrigt ikke er konsekvent i forhold til kapacitetsberegningssmetoden.

3) INDSKRÆNKNING I KONKURRENCEN

Forsyningstilsynet lægger desuden vægt på, at markedsdeltagerne ikke fremkom med svar til forsyningstilsynets offentlige høring af metoden af 18. juni 2019. Forsyningstilsynet vurderer bl.a. på det grundlag, at metoden ikke indskrænker konkurrencen for adgangen til transmissionsrettigheder.

Forsyningstilsynet vurderer, at selvom den anmeldte metode er ændret væsentligt i forhold til metoden af 18. juni 2019, så angår ændringerne ikke de artikler, der vedrører adgangen til overførselskapaciteten.

Forsyningstilsynet lægger i den forbindelse også vægt på, at metoden for opdeling af langsigtet overførselskapacitet alene angiver kapaciteten til disse produkter, og derudover henviser til de allerede fastsatte harmoniserede allokeringsregler, som er bestemte for, hvilke betingelser, markedsaktører skal opfylde for at have adgang til transmissionsrettigheder. Forsyningstilsynet finder på den baggrund, at metoden ikke indskrænker konkurrencen.

KONKLUSION

Ud fra en samlet gennemgang af metoden vurderet op imod forordningens krav finder Forsyningstilsynet, at Energinets anmeldte metode kan godkendes.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1 i lov nr. 52 om elforsyning. Klage skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnes hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Luis Boscan (FSTS)
Fuldmægtig
Tlf. +4541714301
LUBO@forsyningstilsynet.dk